

4) Метод «Розгляд усіх факторів» — це розгляд та аналіз усіх факторів, що необхідно враховувати при розв'язанні проблеми. Були розглянуті фактори, які впливають на зовнішній борг та які мають бути прийняті дії, щоб не відбулося накопичення його погашення в одні і ті ж періоди.

5) Метод «Погляд інших людей» — розгляд проблеми з точки зору тих людей, яких вона торкнулась, їхніх поглядів, думок, позицій тощо. Розгляд думок західних економістів і політиків з приводу пошуку шляхів виходу Греції з кризи та причини, які її спричинили.

Використання запропонованих методів у навчальному процесі ВНЗ буде допомагати формуванню і розвитку творчої особистості і сприяти становленню нової якості освіти в Україні.

*Буряченко А.Є., канд. екон. наук, доц., докторант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ В ДОСЛІДЖУВАННІ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ

Питання активізації навчального процесу відноситься до числа найбільш актуальних проблем у викладанні прикладних дисциплін вищої школи. Одним з істотних недоліків знань студентів залишається формалізм, який проявляється у відриві опрацьованих теоретичних положень від уміння застосувати їх на практиці. Тому в навчальному закладі особливе місце повинні займати такі форми занять, які забезпечують активну участь в роботі кожного студента, підвищують авторитет знань та індивідуальну відповідальність за результати праці. Ці завдання можна успішно вирішувати через технологію застосування активних форм навчання. Необхідність активного навчання полягає в тому, що за допомогою його форм, методів можна достатньо ефективно вирішувати цілий ряд, які важко досягаються в традиційному навчанні: 1) формування не тільки пізнавальних, а й професійних мотивів й інтересів, 2) виховування системного мислення фахівця; 3) здійснення колективної розумової й практичної роботи; 4) формування уміння та навичок взаємодії і спілкування, індивідуального і спільного прийняття рішень.

Виходячи з цих завдань можемо визначити основні фактори, які спонукають студента до активності. Інтерес є головним мотивом активізації пізнавальної діяльності. Даний фактор необхідно враховувати вже при формуванні навчального матеріалу, оскільки студент не стане вивчати конкретну ситуацію, якщо вона надумана і не відображає реальної дійсності і не буде активно обговорювати проблему, яка до нього не має ніякого відношення. І навпаки, інтерес його різко зростає, якщо матеріал містить характерні проблеми, які йому доводиться зустрічати, а деколи і вирішувати в повсякденному житті. Тут його пізнавальна активність буде обумовлена зацікавленістю в дослідженні даної проблеми, вивчення досвіду її рішення. При цьому, змагальність також є одним з головних збудників до активізації діяльності студента. Однак у навчальному процесі це може зводитися не тільки до змагання за кращі оцінки чи набранні бали, це можуть бути й інші мотиви. Наприклад, нікому не хочеться погано виглядати перед своїми однокурсниками, кожен прагне показати себе з кращого боку, продемонструвати глибину своїх знань і умінь.

Використовуючи ці положення, на кафедрі фінансів, при викладанні дисципліни «Місцеві фінанси», вже декілька років застосовується принцип змагальності в досліджуванні проблемних питань. Так у 2011—2012 навчальному році студентам було запропоновано дослідити вади та переваги Податкового кодексу України в частині місцевого оподаткування. Для цього в студентській групі було сформовано дві команди: одна обґрунтовувала та відстоювала переваги нового податкового законодавства, інша — вказувала на численні недоліки прийнятого Податкового кодексу. Саме розгляд однієї проблеми з різних точок зору, дозволив створити атмосферу відкритої дискусії, яка, на думку студентів, допомогла їм більш ретельно розібратися з навчальним матеріалом та сформуванню власне ставлення до досліджуваного питання. Окрім того, студенти які не входили ні до однієї з команд, мали можливість приймати участь в дебатах, які відбулися після презентацій поглядів. Відповідно, команду-переможницю визначали самі студенти.

На нашу думку, даний метод активізації навчального процесу може бути використаний і при викладанні інших дисциплін, оскільки наявність елемента змагальності стимулює творчу, пошукову діяльність, а також ретельне опрацювання основного досліджуваного матеріалу. Це, в свою чергу, дозволяє розвинути творчі якості особистості, розвиває комунікативні уміння та ораторські здібності.